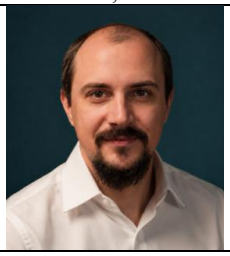
	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ОПП «Менеджмент»** **ОКЗ 4 ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ** **Спеціальність:** 073 «Менеджмент» **Галузь знань:** 07 «Управління та адміністрування»		
Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Обов'язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	Другий курс 4 семестр		
Семестровий контроль	екзамен		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Обсяг дисципліни 3 кредити / 90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	52	24	28
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 38	Заочна форма –	
Мета курсу	Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів фахової передвищої освіти цілісного філософського світогляду, культури критичного й самостійного мислення, здатності осмислювати людину, суспільство, культуру та професійну діяльність у системі світоглядних і ціннісних координат, аргументовано формулювати власну позицію та відповідально оцінювати явища сучасного суспільного життя.		
Завдання курсу	– сформувати розуміння специфіки філософії, її предмета, функцій, категорій і методів, а також місця філософського знання в системі культури та пізнання; – ознайомити з основними етапами розвитку світової та української філософської думки, показати історичну змінність світоглядних орієнтирів і багатоманітність філософських традицій; – розвивати здатність аналізувати філософські тексти, поняття, аргументи та світоглядні проблеми, порівнювати різні позиції, формулювати й обґрунтовувати власні судження; – формувати культуру самостійного і критичного мислення, відповідальне ставлення до суспільних і професійних проблем, повагу до різноманітності та здатність застосовувати філософські підходи під час осмислення управлінських і соціокультурних ситуацій.		
Компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.		
Результати навчання	РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. РН 10. Демонструвати навички самостійної роботи, критики і самокритики, відкритості до нових знань. РН 11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.		
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання якості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти з дисципліни «Основи філософських знань» здійснюється на кожному етапі навчання за 100-бальною шкалою з урахуванням чітких критеріїв для кожного виду навчальної діяльності.		

	1. Оцінювання роботи на практичних/семінарських заняттях (максимум 24 бали: 12 занять × 2 бали за заняття) 2. Оцінювання самостійної роботи (максимум 12 балів: 12 завдань × 1 бал) 3. Критерії оцінювання індивідуального завдання (максимум 10 балів) 4. Критерії оцінювання модульного контролю (МКР) (максимум 14 балів: 2 МКР × 7 балів кожна) 5. Умови допуску до підсумкового семестрового контролю (Екзамену): Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, рейтингова оцінка, набрана впродовж семестру (стартова складова, максимум 60 балів), доводиться до здобувача на передостанньому занятті з дисципліни. Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до екзамену (відпрацювали практичні заняття, написали МКР, захистили індивідуальне завдання) та набрали позитивну кількість балів за стартовою складовою, допускаються до складання підсумкового семестрового контролю у вигляді екзамену. 6. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю — Екзамену (максимум 40 балів): Екзаменаційна робота оцінюється так (мінімальний поріг для позитивної оцінки — 25 балів) 7. Заохочувальні бали нараховуються понад обов'язкові види навчальної роботи та не включаються до основного розподілу балів із дисципліни. Додаткові бали можуть нараховуватися: – за рішенням циклової комісії — за активну науково-дослідну роботу (конференції, гуртки, публікації, олімпіади); – за рішенням викладача — за високу старанність: відсутність пропусків занять, наявність власного рукописного конспекту лекцій, опрацювання додаткового матеріалу та активність на консультаціях. Примітка: Заохочувальні бали додаються до загального рейтингу, проте підсумкова сума балів за дисципліною не може перевищувати 100 балів, а за стартовою складовою — 60 балів згідно з Положенням про оцінювання.
Зміст навчальної дисципліни:	**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.** **ВСТУП ДО ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ПРОЦЕС** **Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл і призначення.** Світогляд як необхідна складова людської свідомості та людського пізнання. Макрокосм (Всесвіт) та мікрокосм (людина). Філософія, її предмет та функції: пізнавальна, практична, методологічна та аксіологічна. Міфологія та релігія як джерела філософії. Співвідношення філософії, світогляду та науки. **Тема 2. Філософія Стародавнього світу.** Історія філософії як сходинки до вершин людського самопізнання. Філософія Стародавнього Сходу: Єгипет (вчення про душу, «Книга мертвих»), Індія (Веди, Упанішади, буддизм, ідеї карми та нірвани), Китай (П'ятикнижжя, Інь і Ян, конфуціанство, даосизм). Антична філософія: досократівська натурфілософія (мілетська, піфагорійська, ефеська, елейська школи, атомісти, софісти). Класична доба (Сократ, Платон, Арістотель). Філософія епохи еллінізму (Епікур та гедонізм). **Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя та епохи Відродження.** Місце філософії у духовному житті Середньовіччя. Основні світоглядні орієнтири: монотеїзм, креаціонізм, теоцентризм. Апологетика та патристика (Аврелій Августин). Схоластика (Тома Аквінський) і містика як напрями середньовічної філософії. Поняття «Відродження» та характерні риси духовного життя цієї доби. Антропоцентризм, гуманізм та пантеїзм (Микола Кузанський, Джордано Бруно, Леонардо да Вінчі). **Тема 4. Філософія Нового часу.** Панорама соціокультурних та духовних процесів в Європі Нового часу. Ідеї та концепції пізнання: емпіризм та індуктивний метод (Ф. Бекон, Дж. Локк, Т. Гоббс), раціоналізм та дедукція (Р. Декарт). Розуміння соціальних процесів у філософії Нового часу – вік «Просвітництва». Особливості німецької класичної філософії: теорія пізнання та категоричний імператив І. Канта, об'єктивний ідеалізм та діалектика Г. Гегеля, «антропологічний принцип» Л. Фейєрбаха. **Тема 5. Класична та сучасна західна філософія.** Зміна парадигми філософського мислення у XIX – на початку XX ст. Засновники «некласичної філософії»: ірраціоналізм А. Шопенгауера, «філософія життя» та вчення про надлюдину Ф. Ніцше, екзистенціалізм С. К'єркегора. Основні напрями зарубіжної філософії XX ст.: позитивізм і неопозитивізм, марксизм, психоаналіз і неофройдизм, екзистенціалізм, філософія життя, культурологічні та релігійно-філософські концепції. **Тема 6. Нарис історії української філософії.** Загальні особливості української філософії, риси національного характеру та ментальності. Провідні філософські джерела часів Київської Русі та доби Відродження («Повість минулих літ», братські школи, діяльність полемістів). Поява професійної філософії та особливості курсів Києво-Могилянської академії (П. Могила, Ф. Прокопович). Життя та філософська діяльність Г. Сковороди (вчення про три світи і дві натури, «сродна праця»). Філософія в Україні XIX ст. (Т. Шевченко, П. Куліш, М. Драгоманов).

	Особливості розвитку української філософії XX ст. (вчення В. Вернадського про ноосферу, філософія діаспори: Д. Донцов, В. Липинський). **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.** **СИСТЕМАТИЧНА ФІЛОСОФІЯ** **Тема 7. Проблема буття у філософії. Людське усвідомлення об'єктивної і суспільної реальності.** Людські виміри проблеми буття: життя і смерть, стабільність і мінливість. Рівні буття: буття людини, буття світу, що містить людину, та буття світу взагалі. Форми виявлення буття (жива/нежива природа, світ культури). Філософське розуміння характеристик буття: монізм, дуалізм, плюралізм, субстанціалізм. Категорії реальності, дійсності, існування та сутності. **Тема 8. Духовний вимір людського буття.** Суттєві ознаки свідомості (інформаційне відображення, об'єктивність, універсальність, творчість, опосередкованість мовою). Проблема походження свідомості (релігійна, еволюційна, трудова, субстанційна концепції). Структура індивідуальної свідомості: підсвідомість, усвідомлення, понадсвідомість. Суспільна свідомість, її рівні (стихійний, усвідомлений) та форми. Проблема вибору Свободи і Відповідальності. **Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток.** Історичні форми діалектики (Сократ, Геракліт, Гегель, Маркс). Структура діалектики: принципи (тотожності мислення і буття, розвитку, всезагального зв'язку), закони (саморозвитку, переходу кількості в якість, заперечення заперечення) та категорії. Зв'язки детермінації (причина-наслідок, необхідність-випадковість, можливість-дійсність). Альтернативи діалектики: метафізика, «негативна діалектика». **Тема 10. Основний зміст пізнавальної діяльності.** Проблема пізнання у філософії. Взаємодія суб'єкта і об'єкта пізнання. Принципи пізнання (об'єктивність, відображення, творча активність). Форми пізнання: чуттєве та раціональне (поняття, судження, умовивід). Проблема істини та омани. Характеристики істини: об'єктивність, абсолютність, відносність, конкретність. Наукове пізнання та його методи (парадигма, гіпотеза, спостереження, експеримент). Практика як спосіб відношення людини до світу. Види практики: виробнича, соціальна, науково-технічна. **Тема 11. Філософський аналіз суспільства.** Філософські концепції суспільства: натуралістична, ідеалістична, редукціоністська. Суспільство як самоорганізуюча і саморозвиваюча система. Структура суспільного виробництва: продуктивні сили та виробничі відносини. Формація і цивілізація (аграрна, індустріальна, інформаційна). Рушійні сили розвитку суспільства (потреби, конкуренція, суперечності). **Тема 12. Філософська концепція людини.** Духовність і проблема сенсу життя. Біологічна, соціальна та духовна сфери людини. Діалектика взаємодії людини і суспільства: проблема свободи (розвиток, майбутнє) і необхідності (інваріантне, наявне). Філософська концепція людини як основа наук про людину. Напрями тлумачення місця людини у світі: матеріалізм, дуалізм, ідеалізм (натуралізм, соціологізм, спіритуалізм). **Тема 13. Філософія про природу та особливості релігійного світосприйняття.** Природа релігійного сприйняття світу. Релігія як соціально-історичний та духовний феномен. Складові розвинених релігій: догматика, релігійні почуття, культ, організація. Провідні світові релігії (Християнство, Іслам, Буддизм) та їх вихідні засади. Особливості релігійної ситуації в Україні та її конфесійна структура. **Тема 14. Цінності в житті людини та суспільства.** Природа цінності (життєвого сенсу) та аксіологія як вчення про цінності. Процедура вибору, мета, ідеал, ціннісна орієнтація та настанова. Базові (ключові) цінності людського буття: свобода, благо, добро, істина, краса, мудрість. Типологія ціннісних орієнтацій: на потойбічний світ, на самого себе (гедонізм, утилітаризм) та на суспільство (марксизм, філософія всеєдності).
Пререквізити	Дисципліна «Основи філософських знань» вивчається у 4-му семестрі та спирається на знання й уміння, сформовані під час попереднього опанування загальноосвітніх і гуманітарних компонентів, зокрема «Історії та культури України», «Правознавства», «Академічних студій», «Основ академічного письма», а також дисциплін економічного й управлінського спрямування.
Постреквізити	Набуті під час вивчення дисципліни навички критичного мислення, аргументації, роботи з інформацією та ціннісного осмислення суспільних процесів створюють світоглядне й методологічне підґрунтя для подальшого опанування професійно орієнтованих дисциплін спеціальності «Менеджмент».
Інформаційне забезпечення	**Основна література** 1. Бродецька Ю. Метаморфози сучасної філософії. Ч. І. Мова буття : монографія. Дніпро : ЛІРА, 2023. 248 с. 2. Литвинчук О. В., Муляр В. І. Філософія : навч. посіб. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с.

	3. Філософія : підручник / В. І. Аксьонова, З. М. Атаманюк, Н. М. Виноградова, Г. Я. Врайт ; за заг. ред. Є. Р. Борінштейна. Одеса : Університет Ушинського, 2021. 350 с. 4. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. 2-ге вид., перероб. та доп. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. 5. Халапсіс О. В. Філософія : підручник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 196 с. **Додаткова** 6. Утюж І. Г., Спиця Н. В., Мегрелішвілі М. О. Філософія : навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. 168 с. 7. Історія філософії : навч. посіб. / Г. І. Волинка та ін. Київ : Каравела, 2023. 480 с. 8. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : навч. посіб. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 639 с. **Інформаційні ресурси** 9. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. URL: https://www.filosof.com.ua/links.htm 10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua/ 11. Журнал «Філософська думка». URL: https://dumka.philosophy.ua/ 12. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: https://plato.stanford.edu/
Матеріально-технічне забезпечення	Для забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни «Основи філософських знань» використовується комплекс технічних, програмних, інформаційних та навчально-методичних засобів. Насамперед заняття проводяться у навчальних аудиторіях, що обладнані мультимедійним комплексом, який включає персональний комп'ютер або ноутбук, проєктор та екран. Це дозволяє ефективно демонструвати лекційні матеріали, структурно-логічні схеми щодо історичних етапів філософії чи будови буття, а також проводити публічні захисти творчих презентацій здобувачів освіти. Для виконання самостійної роботи, пошуку філософських першоджерел та роботи з електронними базами даних залучаються комп'ютерні класи з доступом до локальної мережі та швидкісним бездротовим Інтернетом (Wi-Fi). Програмне забезпечення курсу охоплює пакет офісних програм Microsoft Office, зокрема MS Word та MS PowerPoint, які необхідні здобувачам для написання есе, структурування текстів, виконання практично-аналітичних завдань та розробки індивідуальних мультимедійних проєктів. Пошук наукової інформації та доступ до електронних текстів видатних мислителів (Платона, Арістотеля, Г. Сковороди, І. Канта тощо) здійснюється за допомогою сучасних веббраузерів та спеціалізованих сервісів. В умовах змішаної або дистанційної форми навчання активно залучаються електронні платформи та Google Classroom для розміщення навчальних матеріалів і проходження тестувань, а також сервіси відеоконференцій (Google Meet або Zoom) для забезпечення комунікації та проведення онлайн-дискусій на світоглядні теми. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення дисципліни базується на затвердженому навчально-методичному комплексі, до якого входять робоча програма, силабус, конспект лекцій, методичні вказівки до виконання практичних і індивідуальних завдань, а також критерії оцінювання. Фундаментальною базою для фахової підготовки є бібліотечний фонд ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (читальна зала) та доступ до електронних ресурсів Міжнародного бібліотечно-інформаційного центру імені Ярослава Мудрого, які в повній мірі забезпечують студентів необхідною літературою з питань історії філософії, онтології, гносеології та соціальної філософії.
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	 **Габрієлян Андрій Артурович** кандидат філософських наук, спеціаліст вищої категорії e-mail: menedzmentuk@gmail.com моб. тел. (Viber/Telegram): (067)-744-59-57